

HİPOFİZ FONKSİYON BOZUKLUKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Leman BİROL, Nermin OLGUN, Selda ÇELİK

- Hipofiz Fonksiyon Bozuklukları
- Tiroid Hastalıkları
- Paratiroid Hastalıkları
- Adrenal Bezi Hastalıkları

HİPOFİZ FONKSİYON BOZUKLUKLARI

HİPOFİZ ÖN LOB HASTALIKLARI

Hipofiz hastalıkları çoğunlukla ön lobtan kaynaklanır. Bu hastalıkların nedenleri:

- Ön lobun fonksiyonel tümörleri
- Fonksiyonel olmayan tümörleri
- Hipofiz infarktüsü
- Genetik bozukluklar
- Travma

Hipofiz bozukluklarında üç temel patolojik durum ortaya çıkar.

- Hipofizin hiperfonksiyonu (hiperpitüiterizm)
- Hipofizin hipofonksiyonu (hipopitüiterizm)
- Tümör kitlesinin büyüyerek beyin dokusuna lokal baskı yapması

Hiperpitüiterizm

Hipofiz ön lobundan salgılanan hormonların hipersekresyonudur ve çoğunlukla ACTH ve büyüme hormonu ile ilgilidir.

Etiyolojik faktör genellikle hipofizin fonksiyonel adenomları ile ilgilidir. Adrenokortikot-

rofin fazla salgılandığında cushing sendromu, fazla prolaktin salgılandığında hiperprolaktinemi ve büyüme hormonu fazla salgılandığında *jigantizm* ve *akromegali* görülür.

Hiperprolaktinemi

Prolaktin (PRL) salgılanması, hipotalamus kökenli dopaminin inhibitör kontrolü altındadır. Östrojenler prolaktin salgılanmasını uyarır. Prolaktin seviyesi gebelik sırasında yükselerek, göğüslerin gelişmesini artırır. Postpartum prolaktin süt oluşumunu artırır.

Belirti ve Bulgular

Kadınlarda tam bir amenore olacağı gibi, düzenli menstrasyon da görülebilir. Ancak düzenli menstrasyona rağmen infertilite vardır. Erkekler de ise hiperprolaktinemi empotans ve infertiliteye neden olur. Gonadotropik hormonlar ve testosteron beraberce düşük bulunur.

Tanı İşlemleri ve Değerlendirme

Prolaktinin normal değer aralığı 5-20 ng/mL'dir (1 ng/mL=1 µg/L=21.2 mIU/L). Kadınlarda PRL düzeyi erkeklerden biraz daha yüksek olmakla birlikte 25 ng/mL'nin altındadır. Kan alınırken aşırı bir stres olmadıkça tek bir PRL ölçümü tanı koymada yeterlidir. Bununla